

Anexa 1: Glosar de termeni sugestiv

T-Kitul
Învățarea
Interculturală

Un cuvânt de avertizare! Definierea termenilor în învățarea interculturală nu este întotdeauna un exercițiu plăcut. Există două motive principale pentru acest lucru. În primul rând, în ciuda faptului că lectura despre învățarea interculturală nu este un fenomen nou, totuși nu este încă nici o claritate asupra conceptului și a formelor sale de definire, din cauza acestor mulți termeni (în special în învățarea interculturală) ce sunt deschiși multor influențe și uneori chiar abuzați. În al doilea rând, a lua definiții de la un singur autor și presupunând că este de ajuns poate fi dezamăgitor și dăunător – explicația pentru asta fiind una simplă. Sunt mulți experți ce folosesc conceptele din diferite puncte de plecare. De exemplu, în acest T-kit ne referim adesea la oamenii de afaceri ce doresc să se aventureze în alte culturi, și la antropologii care vor lua un alt punct de plecare. În a citi despre termenii utilizați frecvent, este important să citim deschis și să definim termenii din cum îi înțelegem noi și în contextul în care dorim să-i folosim. Definițiile de aici au fost compilate dintr-un singur punct de plecare (definită aici dintr-o perspectivă a muncii de tineret minoritară) și din înțelegerea unei singure persoane. Poate dorești să combini acestea cu alte definiții din alte cărți și să vezi diferențele. Un alt element important de menționat este că, aceștia nu sunt toți termenii ce au legătură cu învățarea interculturală. Dar cei definiți aici, sunt aleși cu grijă pentru a te încuraja să studiezi mai departe și să cauți alți termeni înrudiți. De exemplu, aici avem definită doar minoritatea și nu majoritatea, dar prin cercetările tale, vei fi în stare să descoperi de ce termenul există și să afli despre relațiile de majoritate și minoritate.

Învățarea interculturală: este despre a învăța cum să îi percep pe ceilalți care sunt în special diferiți de noi. Este despre noi. Este despre prietenii noștri și despre cum lucrăm împreună pentru a construi o comunitate corectă. Este despre cum comunitățile se pot inter-lega pentru a promova egalitatea, solidaritatea și oportunitățile pentru toți. Este despre creșterea respectului și promovarea demnității între culturi, în special unde cineva este în minoritate, în timp ce alții sunt în majoritate.

Cultura: Cultura este despre a trăi și a face. Este o programare continuă a minții, ce începe de la naștere. Aceasta include norme, valori, obiceiuri și limbă, implică și ierarhizează constant astfel încât per-

soanele tinere devin mai orientate în mediul lui sau al ei.

Identitatea: Identitatea este un proces psihologic, este despre un individ, percepția pe care el sau ea o are despre el sau ea în relație cu mediul său. Percepția despre conștientizarea propriei ei sau lui existență ca persoană în relație cu alții, cum ar fi familia și grupul cu care el sau ea formează o rețea socială. Pentru minorități, identitatea lor este corespunzătoare cu felul în care sunt percepuți de majoritate. Identitatea este funcțională, prin urmare asigură continuitatea și se dezvoltă.

Minoritatea: un grup de persoane ce împart o identitate și cultură unică diferită de restul societății, din această cauză ei sunt social și legal marginalizați de majoritate. Exemplele includ imigranții, minoritățile etnice și naționale, oamenii cu orientări sexuale diferite, oamenii cu invalidități. Minoritățile, dintr-o abordare a învățării interculturale, sunt acelea cu mai puțină vizibilitate și oportunitate în societate.

Etnocentrismul: perceperea culturii cuiva ca fiind superioară în timp ce celelalte sunt denigrate. Această atitudine este foarte comună în relațiile minoritate-majoritate și pentru tineretul minoritar, poate fi rădăcina conflictelor inter-personale.

Puterea: Abilitatea de a controla și de a-i restricționa pe ceilalți în faptul de a participa sau nu în societățile în care trăiesc. Pentru tineretul minoritar, aceasta înseamnă adesea marginalizare socială, conducând la desăvârșirea dez-împunericii.

Categorisirea: A generaliza experiențele altor culturi. Aceasta ne permite să punem oamenii în „fride”. Pentru majoritate, îi ajută să se confrunte lumea din jurul lor, în timp ce crează frică și distrugere în mințile minorităților.

Stereotipizarea: La un nivel superior, stereotipiile sunt judecați ce se fac despre ceilalți fără informații suficiente sau motive potrivite.

Prejudecata: Bazată pe insuficiența faptelor despre ceilalți. Adesea tindem să-i judecăm pe ceilalți, doar

pentru că nu-i cunoaștem sau nu facem nici un efort să-i cunoaștem. Este bazată pe experiențele împărtășite de alții, sau pe ceea ce este scris în ziarele de azi.

Toleranța: toleranța este respectul, aprecierea și acceptarea diversității într-un sens global. Toleranța este despre a trăi și a face ceva prin acceptarea celorlalte culturi fără judecăți și cu deschidere. Toleranța, în conceptul învățării interculturale, este chiar diferită de înțelesul tradițional al cuvântului. A fi tolerant nu înseamnă că ești tolerant intercultural. Aici vorbim despre susținerea și practicarea valorilor drepturilor umane și a libertății celorlalți.

Intoleranța: intoleranța este lipsa de respect pentru diferență. Aceasta include experiențele și crezurile altora. Acolo unde există un nivel ridicat de intoleranță, cei din culturile minoritare nu sunt tratați egal cu cei din majoritate pur și simplu pe

baza fundalului lor de credințe religioase, sexualitate și etnicitate sau sub-cultură. Aceasta este linia de bază a rasismului, xenofobiei, intoleranței și discriminării.

Societăți multiculturale: O societate în care diferite culturi, grupuri naționale sau altele trăiesc împreună, dar fără un contact constructiv și realist unii cu alții. În interiorul unor astfel de societăți, diversitatea este văzută ca o amenințare și, de obicei, ca fiind generatoare de prejudecăți, rasism și alte forme de discriminare.

Societăți interculturale: O societate în care diversitatea este văzută ca un bun pozitiv pentru dezvoltarea socială, politică și economică. O societate în care este un înalt grad de interacțiune socială, schimb și respect reciproc pentru valori, tradiții și norme.

T-kit - Învățare interculturală Evaluare

Sperăm că ați găsit această primă versiune a Învățării Interculturale T-kit ajutătoare și utilă. Este pentru prima dată când o astfel de publicație este realizată în interiorul Acordului de Parteneriat și am primi cu bucurie feedback-ul și sugestiile dumneavoastră pentru edițiile viitoare. Răspunsurile dumneavoastră vor fi utilizate pentru a analiza impactul acestei publicații. Vă mulțumim pt completarea acest chestionar, comentariile dumneavoastră vor fi citite cu mare atenție.

Cât de mult acest T-kit a răspuns nevoilor dumneavoastră ca o unealtă de a face față provocărilor învățării interculturale și a ajutat la crearea spațiului pentru învățarea interculturală?

De la 0% la 100%

Tu ești ...
(Poți bifa mai mult de o singură opțiune)

Un trainer la nivel

Local

National

International

Ai utilizat T-kit-ul pentru vreo activitate de training? Da Nu

Dacă da...

În ce context sau situație?

Cu ce grupe de vârstă?

Ce idei ai folosit sau adaptat?

Ce idei ai găsit mai puțin utile?

Un membru activ al unei organizații de tineret de nivel

Local

National

International

Membru din conducere

personal

Altul (specificați)

Numele organizației

Nici una din cele de mai sus (Specificați)

Ce părere aveți despre structura generală.....

.....
.....

Ce părere aveți despre tehnoredactarea T-kit-ului?

.....
.....

De unde ați obținut un exemplar al acestui T-kit Învățarea Interculturală?

.....
.....

Ce recomandări și sugestii aveți pentru edițiile viitoare?

.....
.....

Nume:

Titlu:

Organizație/instituție (dacă e cazul)

Adresa Dumneavoastră:

.....

Număr de telefon:

E-mail:

Vă rugăm returnați acest chestionar la adresa de e-mail:

Intercultural Learning T-kit
Directorate of Youth & Sport – Council of Europe – F-67075 Strasbourg Cedex
E-mail: info@training-youth.net

Referințe

- Abdallah-Preteceille, M. (1986)
'Du pluralisme à la pédagogie interculturelle' in ANPASE (Association nationale des personnels de l'action sociale en faveur de l'enfance et de la famille) *Enfances et cultures*. Toulouse: Privat
- Abdallah-Preteceille, M. (1990).
Vers une pédagogie interculturelle. (2nd ed.). Paris: Publications de la Sorbonne
- Bennet, Milton J. (1993)
'Towards ethnorelativism: a developmental model of intercultural sensitivity', in Paige, R. Michael (ed) *Education for the intercultural experience*. Yarmouth, Maine: Intercultural Press
- Boal, Augusto (1985)
Theatre of the oppressed. New York: Theatre Communications Group
- Conseil de l'Europe. Conseil de la coopération culturelle. Division de l'enseignement scolaire. (1989)
Pistes pour activités pédagogiques interculturelles. (Expériences d'éducation interculturelle). Strasbourg: Conseil de l'Europe
- Council of Europe (1999)
Activities and achievements. Strasbourg: Council of Europe
- Demorgon, Jacques and Molz, Markus (1996)
'Bedingungen und Auswirkungen der Analyse von Kultur(en) und interkulturellen Interaktionen', in Thomas, Alexander (ed) *Psychologie interkulturellen Handelns*, Göttingen: Hogrefe, Verlag für Psychologie
- European Youth Centre (1991)
Intercultural learning: basic texts (Training courses resource file, no. 3). Strasbourg: Council of Europe
- Fitzduff, Mari (1988)
Community conflict skills: a handbook for anti-sectarian work in Northern Ireland. Cookstown: Community Conflict Skills Project
- Fowler, Sandra M. and Mumford, Monica G. (eds) (1995)
Intercultural sourcebook: cross-cultural training methods. Yarmouth, Maine: Intercultural Press
- Guedes, M. J. Cascão (1995)
A relação pedagógica na educação intercultural. Lisboa: Universidade Católica Portuguesa.
- Guedes, M. J. Cascão (1999)
A árvore de comunicação : jogos apresentados no workshop 'Intercultura na Escola'. Santa Cruz: Intercultura Portugal
- Guerra, I. C. (1993)
A educação intercultural: contextos e problemáticas. Conferência apresentada na abertura da Formação dos Professores Participantes no Projecto de Educação Intercultural. Lisbon: Entreculturas.
- Hall, Edward T. and Hall, Mildred Reed (1990)
Understanding cultural differences: keys to success in West Germany, France, and the United States. Yarmouth, Maine: Intercultural Press
- Hewstone, Miles and Brown, Rupert (1986)
Contact and conflict in intergroup encounters. Oxford: Basil Blackwell
- Hofstede, Geert (1991)
Cultures and organisations: software of the mind. London: McGraw-Hill
- Kyriacou, Chris (1992)
Essential teaching skills. Hemel Hempstead: Simon & Schuster Education
- Ladmiral, J. and Lipiansky, E. (1989)
La communication interculturelle. Paris: Armand Colin.
- Lampen, John (1995)
Building the peace: good practice in community relations work in Northern Ireland. Belfast: Community Relations Council
- Morrow, Duncan and Wilson, Derick (1996)
Ways out of conflict : resources for community relations work. Ballycastle: Corrymeela Press
- Ohana, Yael (1998)
Participation and citizenship: training for minority youth projects in Europe. Strasbourg: Council of Europe
- Ouellet, F. (1991)
L'Éducation interculturelle: essai sur le contenu de la formation des maîtres. Paris: Editions L'Harmattan.
- Ross, Marc Howard (1993)

The management of conflict: interpretations and interests in comparative perspective. New Haven: Yale University Press

Shubik, Martin (1975)

The uses and methods of gaming. New York: Elsevier

Sursele de Internet

Consiliul Europei – <http://www.coe.int>

Uniunea Europeană – <http://www.europa.eu.int>

OSCE – <http://www.osce.org>

Să mergem mai departe

Un lucru este sigur – cantitatea de materiale despre învățarea interculturală este nesfârșită! O căutare recentă pe Internet pentru „învățare interculturală” a indicat 8432 de pagini și sursele devin din ce în ce mai largi dacă sunt utilizați termeni precum „antisism”, „comunicare interculturală” sau „educație interculturală”. Multe instituții pentru continuarea educației fie au deja cursuri relevante fie sunt în procesul de a le propune. Reviste cu întrebări culturale apar tot timpul.

Aici, am înșiruit o scurtă bibliografie adnotată și câteva surse de Internet. Pe deasupra, poți obține o bibliografie mai mare de la biblioteca Centrului European de Tineret (care este de asemenea un loc în care sunt disponibile multe rapoarte ale cursurilor de training și alte materiale relevante nepublicate) și din versiunea pentru Internet a T-kit-ului

Centrul European de Tineret (1995) Education Pack: idei, resurse, metode și activități pentru educația interculturală informală cu tineri și adulți. Strasbourg: Consiliul Europei

Cartea are două secțiuni majore, prima adresându-se unor concepte cheie ale educației interculturale și a doua sugerează activități, metode și resurse. Materialele intenționează să fie o unealtă de învățare pentru cititor, precum și o resursă pentru organizarea activităților. Textul pachetului este foarte interactiv, cu multe comentarii și întrebări oferite cititorului pentru a cultiva simțul dinamic al dialogului. Disponibilă în engleză, franceză, germană, rusă.

Brislin, Richard și Yoshida, Tomoko (1994) Înbunătățirea interacțiunilor interculturale: module pentru programele de training transculturale. Londra: Sage Publications.

Modulele din acest volum încurajează interacțiunile interculturale productive și efective în mediile de afaceri, educaționale și a serviciilor de sănătate. Fiecare modul este o colecție de materiale pentru programele de training transculturale și au o structură similară. Toate au o combinație de exerciții experimentale, instrumente de auto-evaluare, materiale „text” tradiționale ce descriu

conceptele și metodele de cercetare necesare în utilizarea unui modul dat și studii de caz și/sau incidente critice.

Centrul informativ Spelen (1998) Intercultural games, Jeux interculturels, Juegos interculturels. Leuven:

O colecție de jocuri interculturale și cum să le folosești, publicată în engleză, spaniolă și franceză în aceeași carte. La origine a fost publicată în olandeză, cartea a fost rezultatul unui proiect de cooperare între JINT și NIZW Jeugd voor Europa (agențiile naționale flamandă și olandeză pentru Tineret pentru Europa) – după autori o experiență ea însăși interculturală. Foarte utilă pentru introducerea învățării interculturale în cadrul schimburilor și cursurilor.

Fennes, Helmut și Hapgood, Karen (1997) Învățarea interculturală în sălile de clasă: depășind barierele. Londra: Cassell

Deși țintește mediile de învățare școlare, această carte oferă o privire generală a surselor interculturale și furnizează exerciții de valoare ce pot fi adaptate pentru lucrul în educația non-formală.

Fowler, Sandra M. și Mumford, Monica G. (eds) (1995) Intercultural sourcebook: cross-cultural training methods. Yarmouth, Maine: Intercultural Press

Această carte prezintă și analizează un număr de abordări și metodologii diferite utilizate în trainingul intercultural. Metodele discutate includ jocuri de rol, contrastul culturii, jocuri de simulare, incidente critice, asimilator cultural și studii de caz.

Kohls, Robert L. and Knight, John M. (1994) Developing intercultural awareness: a cross-cultural training handbook. Yarmouth, Maine: Intercultural Press

O descriere foarte amănunțită a zilelor unu și doi a unui atelier de dezvoltare a conștiinței interculturale. A fost scrisă pentru un public din

Statele Unite ale Americii, dar multe din exerciții sunt utile pentru toate felurile de cadre.

Otten, Hendrik și treuheit, werner (eds) (1994) *Interkulturelles lernen in Theorie und Praxis*. Opladen: Leske + Budrich

Manual fundamental (în germană), ce însumează majoritatea literaturii și dă exemple de învățare interculturală în practică. Precum spune introducerea, învățarea interculturală începe la ușa ta de la intrare, astfel sunt oferite rapoarte ale proiectelor locale precum și ale activităților internaționale de tineret.

Paige, R. Michael (ed) (1993) *Education for the intercultural experience*. Yarmouth, Maine: Intercultural Press

O colecție de articole scrise de către teoreticieni și practicieni bine-cunoscuți în domeniu. Subiectele includ adaptarea interculturală și rolul trainingului, probleme de identitate în trainingul intercultural, rezistența la stresul adaptării, competențe de trainer și eficacitatea independentă și rezultatele involuntare ale unui training transcultural. Acestea sunt problemele ce apar adesea când se lucrează cu grupuri pe învățarea interculturală.

Pike, Graham and Selby, David (1988) *Global teacher, global learner*. London: Hodder & Stoughton

O carte de teren pentru oamenii interesați de problemele educației globale. Începe de la conceptele de globalitate și exemple practice ale nevoii de educare globală, cartea introduce apoi, o varietate de metode ce pot fi utilizate la diferite stadii ale unui program de training. O carte resursă foarte bună pentru a te stimula când cauți o metodă!

Thomas, Alexander (ed.) (1996) *Psychologie interkulturellen Handelns*. Göttingen: Hogrefe, Verlag für Psychologie

(În germană) O colecție de articole teoretice despre „Psihologia acțiunii interculturale”. Include articolul de Demorgon și Molz ce este discutat în acest T-kit, un număr de articole ce analizează standardele interculturale ca

o modalitate de a înțelege culturile altora, și câteva eseuri foarte specifice, de exemplu despre rutinile limbii în China, sau despre aspectele psihologice ale training-urilor de orientare pentru managerii ce pleacă în străinătate. Interesant în principal pentru cunoscători.

Surse de Internet

Consiliul Europei și Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței
<http://www.ecri.coe.int>

Publicații și resurse educaționale despre educația interculturală informală de exemplu Education Pack și Domino Manual

Europublic

<http://www.understanding-europe.com>

Organizație ce operează în domeniul comunicărilor și relațiilor interculturale, înființată pentru a informa despre diferențele culturale dintre europeni și cum îi afectează în viața de zi cu zi atât la nivel personal cât și profesional.

Asociația Internațională pentru Educația Interculturală

<http://www.lix.oxbacksskolan.se/~iaie/index.shtml>

The Web of Culture (TWOC)

<http://www.webofculture.com/>

„Proiectată pentru a educa și a distra pe subiectul comunicărilor transculturale”. Vezi librăriile lor culturale și legăturile cu alte site-uri.

The Edge: The E-Journal of Intercultural Relations

<http://kumo.swcp.com/biz/theedge/>

Un jurnal online trimestrial cu o temă interculturală. Vezi centrul lor resursă.